



۲۰۱۵/۱۰/۲۷



قیس کبیر

«قاموس کبیر افغانستان»

قسمت دوم

قسمی که در بخش اول متذکر شدیم پیشنهاد قاموس دری نظر به گفته یک عده از محترمین قلمبدرست سه سال قبل صورت گرفت و به اساس ادعاء خود شان مدت شش ماه در صدر وبسایت شان باقی ماند، اما؛ هموطنان ما به این پیشنهاد با تأسف وقع نگذاشتند خصوصاً زبان شناسان و ادیبان بزرگ کشور در خارج و داخل، از جمله داکتر صاحب سید خلیل الله هاشمیان که محترمین پیشنهاد کننده این عدم توجه بزرگان را دلیل ناکامی پروژه پیشنهاد شده دانسته، آزرده خاطر شدند. در حالیکه وقتی تیم کاری افغان جرمن آن لاین موضوع را مورد مطالعه و تدقیق قرار داد، دلیل این ناکامی را علت متذکره فوق نه بلکه عدم موجودیت یک کانسپت کاری از نظر تخنیکی و تکنالوجی و عدم عزم راسخ و پشتکار دوستان پیشنهاد کننده بررسی کرد. به هر حال شما استدلال و شرح مکمل ایجاد پروژه «قاموس کبیر افغانستان» را در بخش اول مطالعه میتوانید.

درین بخش جهت وضاحت بهتر و بیشتر روش کاری ما برای اكمال این پروژه در کوتاه مدت تصمیم بر آن شد تا کانسپت تهیه شده را برای پیشبرد کار پروژه برای شما توضیح نموده با اشکال مختلفه تفهیم نمائیم. کانسپت از دو بخش که مکمل همدیگر میباشد تشکیل گردیده است

1- دیجیتال سازی: به وسیله ای بوجود آوردن یک دفتر مجازی (Virtual Office) که هموطنان دلسوز ما که خواهان همکاری درین پروژه هستند، از سراسر دنیا فقط با استفاده ای یک اسم و یک کود ایکه از جانب ما برای شان تهیه گردیده داخل دفتر شده به اساس اندوخته های علمی و تخصص شان در رشته که فارغ التحصیل شده اند، با ما از طریق انترنت در همین دفتر مجازی همکاری می کنند. این هموطنان ملی گرا و وطن دوست ما لغات دری خالص را از لغتنامه های چاپ شده در هند «غیاث اللغات، آندراج، نگهت، داکتر جاوید، جامع الکلام، فیروز اللغات، عبدالله افغان نویس،» به شکل دیجیتال در فارمت ایکسل باز نویسی نموده به ما میفرستند و ما آنرا بعد از گذشتاندن از زیر نظر صائب نظران در کتگوری های مربوطه درج دیتابیس ها می نمائیم.

البته این دفتر مجازی (Virtual Office) از دو بخش عمده تشکیل گردیده که عبارتند از:

- **زبانی (دری - دری) و (دری - پشتو)**
- **علمی و مسلکی (مسائل اقتصادی، طبی، تخنیکی وغیره) که از زبان انگلیسی به دو زبان ملی ترجمه می گردد.**



د پانو شمیره: له 1 تر 4

افغان جرمن آن لاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالی د لیکوال په غاړه ده، هبله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولئ

1- تشریحات مختصر و لازم در باره دیتابیس های بخش «زبانی»

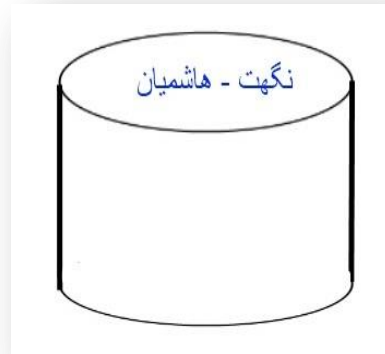
1- دیتابیس 1 مجمع اللغات: مجموعی از لغات است که تمام بخش ها را احتوا میکند. مانند:



- فارسی ایران به دری افغانستان (مجمع از لغات لهجه فارسی ایران که در زبان دری افغانستان مفهوم و معنی دیگری را ارائه می کنند مثلاً گوجه فرنگی، خیار و ... که به زبان سجه دری به آن بادنجان رومی، بادرنگ و... میگوئیم.)
- عمومی (تمام لغاتیکه شفاهی و کتبی در زبان دری مورد استفاده دارد).
- زراعت (تمام اصطلاحات زراعتی) که توسط استاد ادب دری پوهندوی شیما غفوری (تخصص زراعت و مالداري) باز نویسی و تنظیم می گردد.
- تشکیلات دولتی (تمام اصطلاحات رتبوی و تشکیلاتی دولت)
- زمین شناسی (اصطلاحات منابع طبیعی و امثالهم) که به همت محترم داکتر عنان روستائی (تخصص جیالوجی یا معرفة العرض) باز نویسی و تنظیم می گردد.
-

2- دیتابیس 2 نگهت - هاشمیان: مسؤلیت دیجیتال سازی و ترجمه لغتنامه مرحوم نسیم نگهت را که یک

لغتنامه (دری انگلیسی) است جناب داکتر سید خلیل الله هاشمیان نظر به فهم و دانشی که در رشته زبان شناسی دارند به عهده گرفته اند که تمام لغات این لغتنامه را علاوه بر دیجیتال سازی معنی آن را از انگلیسی به دری ترجمه نموده با شرح، تلفظ (فونیتیک) و نوعیت لغات به ما میفرستند که درج این دیتابیس نمایم. تا فعلاً در حدود بیشتر از 500 کلمه یا لغت را با تمام جزئیات آن دیجیتال ساخته فرستاده اند و درج دیتابیس شده است. البته ناگفته نباید گذاشت که کار هر گروه و یا شخص به اسم اعضای گروه مربوط ثبت خواهد شد. مگر اسم مؤلف اصلی و معلومات چاپ و نشر لغتنامه، محل و زمان همه و همه در جایش باقی می ماند.



قابل یاد دهانی است که به تاریخ 16 جولای 2015 منیجر این پروژه استاد صالحه وهاب واصل در مقاله خود تحت عنوان

«تدوین قاموس دری - دری) از جناب ولی احمد نوری و جناب خلیل الله معروفی در ارتباط با لغتنامه محترم نسیم نگهت و ترجمه و دیجیتال سازی آن، تقاضای همکاری مستقلانه نموده بود. که با تأسف به این تقاضا از جانب دوستان محترم ما وقع گذاشته نشد همان بود که محترم هاشمیان با وجود کبر سن و مشکلات صحتی این مسؤلیت را به عهده گرفتند و آرزو داریم تا صحت شان هم برای دوام و اتمام این پروژه و هم برای خود شان خوب باشد. لطفاً به لینک آتی مراجعه نمایند. **ضرورت تدوین قاموس دری - دری**

د پانیو شمیره: له 2 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکنی د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکي په خیر و لولئ

3- دیتابیس 3 عبدالله افغانی نویسنده: مجموع اصطلاحات سچه و اصیل افغانستان که زیاد تر در مرادوات و مکالمات روزمره بین مردم عام افغانستان موارد استفاده دارد. همچنان اصطلاحات غیر کتبی و به اصطلاح کوچه و بازاری که اکثریت عام مردم ما به آن آشنایی دارند و مورد استفاده آنها می شناسند اما در فرهنگ های ایرانی یافتن آن غیر ممکن است زیرا این لغات از سچه ترین لغات زبانی مردم افغانستان است. مثلاً: چلوس، خپوسه، پتق، بلازده، جوانمرگی، چوچلی، شوده، چتاق، نراد، نمتراق، ننه بلا و امثالهم. فراموش نکنیم که لغتنامه افغانی نویسنده از جانب محترم تواب و هاب و محمد عارف گذرگاه در اختیار ما گذاشته شده است.



4- دیتابیس 4 غیاث اللغات: مجموع لغات اصیل دری چاپ هند که تازه به دسترس ما رسیده و دو هموطن وطن پرست ما دیجیتال سازی آنها به عهده گرفته اند و توقع داریم تا هموطنان عزیز دیگری که علاقه مند همکاری باشند، خودشان را به ما معرفی نمایند تا یک بخشی ازین لغتنامه را برای شان مسؤولیت دهیم. ضمناً تشکر و سپاس داریم از محترم راتب فقیری که محبت نموده لغتنامه «غیاث اللغات» را به دسترس ما قرار داده اند.



نا گفته نماند که افغانستان در حدود بیشتر از 15 لغتنامه های دری اصیل دارد که همه در هند به چاپ رسیده و چون در ایران چاپ نگردیده به فضل خداوند دست نخورده است. دوستانی که در هندوستان بسر میبرد وعده نموده اند که در جست و جوی این لغتنامه ها برآمده برای ما میفرستند. ما سعی می کنیم لغتنامه های مانند آنند راج، جامع الکلام، فیروز اللغات را هم توسط دوستانی که به دسترس شان است و یا امکان بدست آوردن آنها دارند، به دست آریم و به کمک خودشان و هموطنان دیگر وطنپرست آنها دیجیتال ساخته شامل دیتابیس در کتگوری های مربوط بسازیم.

5- باز برای لغتنامه های بعدی.....

- تشریحات مختصر و لازم در باره دیتابیس های بخش علمی و مسلکی (مسائل اقتصادی و تجاری، طبی، تخنیک و غیره) که از زبان انگلیسی به دو زبان ملی ترجمه می گردد.

درین بخش برای فعلاً بخش اقتصادی و تجاری توسط دانشمند بزرگ و استاد مجرب پوهنتون های افغانستان جناب محترم داکتر محمد نعیم اسد محترم پوهاند دودیال استاد پوهنتون جلال آباد، داکتر سید محمد سوما (تخصص در رشته اقتصاد ملی و علم مالیه) استاد اسبق پوهنتون کابل، محترم داؤد تیموری استاد پوهنتون هرات (تخصص در رشته اکونومتری و احصائیه)، محترم سلطان محمد تره کی استاد پوهنتون هرات (تخصص در رشته تجارت بین المللی و داکتر سمع نور که حاضر اند قاموس اصطلاحات اقتصادی خویش را با اندک تغییرات لازم با اصطلاحات جدید مسلکی، با قاموس کبیر افغانستان مدغم سازند. همچنان آقای دکتور یحیی وردک که خدمات فراموش ناشدی را در نشر آثار استادان پوهنتون های افغانستان انجام داده است، عضو جمعیت پوهنتون های آلمانی و افغانی، هم کتابی دارند به نام « قاموس اصطلاحات (لوی) بزرگ اقتصادی» نوشته محترم عبدالله عادل و محترم امان الله وارن هر دو استادان مجرب پوهنتون ننگرهار، که برای چاپ دوم آماده است. در نظر است که با موافقت خود ایشان و هیأت مدیره (جمعیت پوهنتون های آلمانی و افغانی) در جلسه پیش بینی شده در کوتاه مدت، علاوه بر چاپ دوم تمام این کتاب با «قاموس کبیر افغانستان» مدغم گردد.

د پانوی شمیره: له 3 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیولو مخکي په خیر و لولی

در خاتمه قسمی که شما می بینید دیتابیس های دیگری هم فعال و آماده اند برای لغتنامه های متذکره ای که تا فعلاً هنوز به دست رس ما نرسیده اند. از همه هموطنان ملی گرا و وطنپرست ما در سراسر دنیا تمنی می کنیم تا در بدست آوردن این لغتنامه ها مساعی خستگی ناپذیر را به خرج داده زبان های ملی و بزرگترین منفعت ملی شان را از خطر نابودی نجات دهند.

شما به خوبی آگاهید که وبسایت افغان جرمن آنلاین از بدو ایجادش تا امروز همیشه در فورم ملی گرائی برای منافع ملی کشورش و وحدت ملی و همگانی مردمش فعالیت و مبارزه نموده است و "قاموس کبیر افغانستان" یکی از نمونه های آن است. با آنکه این قاموس نخست تنها به زبان ملی «دری» ایجاد و آغاز شده بود، اما، آهسته آهسته توانستیم به همت دانشمند محترم "رحمت آریا" زبان ملی پشتو را هم شامل آن سازیم که تا فعلاً بیشتر از 2000 لغت علاوه بر معنی و شرح دری، معنی و شرح پشتوی آن هم تکمیل گردیده است.

تصحیح	لغت یا کلمه	حرف تلفظ	معنی	نوعیت کلمه	شرح	پشتو	ساخته شده توسط	ساخته شد	نوع محتوا	تصویر	صدا	نظر صائب
	قیام	ق	به کسر قاف برخاستن به پاخاستن ایستادن	مصدر در حالت (ایستادگی) به	اسم مبدل می گردد	یا خون په بښو در بدل	ص. و.و	میزان 14	عمومی

قسمت سوم شرح بخش دوم « بیرون داد (output) » را برای شما علاقه مندان توضیح خواهد کرد.

ادامه دارد...

د پانو شمیره: له 4 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنی د لیکنیزی بنی پازوالی د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ